

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A Működőnapok árára:
 Egyszeri ár... 10 kor.
 Helyben más árára:
 Egyszeri ár... 20 kor.
 Helyben más árára:
 Helyben más árára:
 Helyben más árára:
 Helyben más árára:

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Működőnapok minden nap a hűség és
 Szép szívek napok kivételével
 Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.
 A munkaadókat közzétett hírekért
 vagy megfeszítés nem vállalunk.
 Hirdetések és hirdetések a
 kiadóhivatalban intézendők
 Helyben más árára 5 fillér.

NAGYVÁRAD, augusztus 25.

Politika és hadsereg.

A sok kopott jelszó közt, melyek egymás után kerülnek lomtárba, a rozsdá legjobban kikezdte már azt a mondást, hogy a katona ne politizáljon.

Ezt tulajdonképpen ellenünk találták ki. Politizálás tudvalevőleg Magyarországon minden, a mi a nemzeti aspirációkra vonatkozik, legyen bár az a legszerényebb aspiráció. Ausztriában más: ott nincs politizálás, csak hűség a császárhoz és a birodalomhoz. Ha valaki nálunk a császárt élteti, az nem politizál, hanem hűséges alattvalója a legfőbb hadurnak; de ha a királyra (császár nélkül) emeli poharát, akkor politizál, akire rá kell olvasni: Maul halten und weiter dienen!

Ezt a két arcú értelmezést ki is használták ellenünk alaposan. A mi fiaink, a magyar katonák soha szívük szerint ki nem nyilvánították, mennyire egyek ők nemzetükkel; annál jobban emelheték Lajthán innen és túl a kétfejű sas birodalmi önértékét. A magyar korona 900 éves dicsőségét lekisebbiteni a 100 éves ifju, de koravénhedt osztrák császári korona mellett: ez nem politizálás. Magyar fiukban elhallgattatni a magyar szív szavát: nem politizálás. Magyar jogokat megtagadni: nem politizálás. Magyar igazságokat letagadni: nem politizálás.

Ezért volt aztán az a látszatja a hadseregnek, mintha az egységes birodalomért lelkesednék. A feketesárga kényszerkülső alatt a nemzetiszínű kokárda rejtve maradt s a hadsereg vigan csinálta tovább az osztrák politikát. Mert hiszen az nem is politizál!

Hanem hiszen nincs az a drágakő, a melyik napfényre ne kerülne a sárból; nincs az a forrás, a melyet örökre el lehetne fojtani. Itt vagy ott, de ki kell törnie.

Rónai Horváth Jenő cs. és kir. vezérőrnagy pécsi beszéde a visszafojtott magyar katonai érzés elementáris kitörése.

Olyan előttünk ez a derék tábornok, mintha Mária Terézia korából törne elő Hadik vagy Nádasdy valamelyik fegyveres társa, ki életét és vérért adja hazájáért és koronás királyáért, de lelke örvend, ha az alattomos udvari cselszövőknek és hízlegőknek lábára tiporhat a sarkantyus csizmájával.

Soha a hűséget katona szebben nem aposztrofálta, mint ez a pécsi katonai beszéd.

Egységbe olvasztotta a nemzetet és a koronát. Mintha az ország fölé óriási égboltként borulna a korona, amely valamennyiünket véd és amelyet valamennyien védünk. A Kárpátok és a Karszt ormain pihen a korona pereme, nem a Szudeteken és az Alpeseken.

Alatta egy nemes nép, a magyar, a melylyel egynek kell éreznie magát a

tisztlikarnak, mert csak akkor védheti igazán azt a koronát. Nem a birodalom kísérteti ábrándképével, hanem a néppel dobbanjon össze a tiszt szive, a nép minden fiával, akár szalonkabát, akár munkászubbonny, sőt akár ha legénységi katonazubbonny van is rajta. Mert mindenik alatt egyformán magyar, egyformán önértékes a szív.

Mi volt ez?

Bizony ez nem kaptára huzott napi-parancs, hanem szív szerinti politizálás. És pedig okos politizálás, mert ezt meg lehet érteni s elérni célját.

Politizált Pécestől nem messze, Szerajevóban egy másik cs. és kir. tábornok is: *Albori* tábornok. Németül és horvátul beszélt. Bolondokat is beszélt. Megint felidézte sirjaikból a birodalmat, a közös hűséget s egy kis portyázást megengedett a nemzeti követelések terén is.

Bizony politizálás ez is, csak hogy igen-igen kevésbé okos politizálás. Nem érti más, csak a kinek rangjánál fogva illik hivatalból megérteni. Célját pedig nem éri el, mert nem az egységes hadsereg iránt lelkesít, hanem inkább ellene.

Végeredményben azért találkoznak Rónai-Horváth és Albori. Az első megerősíti magyar öntudatunkat, amely az állami jelleg kitüntetését kívánja a hadseregnek; a második megerősíti azt a meggyőződésünket, hogy ha a mai közösség jó, de már oly sok van e jóból, hogy bizony inkább árt.

„TISZÁNTÚL” TÁRCZAJA.

A legnagyobb gyönyör.

Irta: Georges d'Albane.

— Hogy mi okozza a legnagyobb gyönyört? A veszély. Hígyje el, a k-j érzésének igazi foka az, amelyet a szenvedés fakasztott. Isten tudja, igaz-e, de én így érzem. Beteges lelkemnek ez a legősintébb hitvallása. Gyönyöröm a szenvedést látni. Természetesen nem a testi szenvedést, hanem a lélek kínos vergődését. De csakis azt a kint, a mit én okoztam... Ne szörnyűködjék fölém, barátom. De ebben a pillanatban esztelen vágy arra késztet, hogy feltárjam a lelkemet.

* * *

A szép asszony rágyújtott tizedik cigarettéjére. Körülöttem csöndes volt a csillagos éjszaka a a hotel-teraszról csak a messzi tengersíkot láttuk miriádnyi fényes pikkelyével. A fűdőt-lepen már mindenki aludt; késő, éjfél

A szülők b. figyelmébe!

Iskolai idényre leány és fiu *fehérneműek* bármely intézet előírása szerint, mérték után is készítve.

Telefon sz. 76.

Videki megrendelések 10 koronán felül bérmentve küldetnek. Meg nem felelő árut becserelelünk, vagy a pénzt visszaadjuk.

után járt már az idő s a jegesvödörben a harmadik palack pezsgő hűsölt.

Mme de N... az egykor tűnnapelt szépség, akinek kegyeiért Parizs egész aranyifjúsága versengett, aztán elmondta a következő történetet:

— Házasságunk harmadik hónapjában férjem Trouvillebe vitt nyaralni. Talán azok a hetek voltak életem legboldogabbjai. Szerelmes szívem egész ifjúságával rajongtam azért a férfiert.

Néhány héttel Trouvilleba érkezésünk után Jacques sürgőnyt kapott Párisból, a mely két napra felszólította őt a fővárosba. Könyöröltem, hogy vigyen magával, de azt mondta, lehetetlen.

És elment, míg én sirva gondoltam arra, hogy mi ő szerencsétlennék éreztem magam az elhagyatottságomban. A két nap kimondhatatlan hosszúnak tetszett előttem s az első éjszakát, a melyet egyedül kellett töltenem, álmatlanul hevertem át a forró párnámon.

Eszembe jutott az, ami ilyenkor minden asszonynak a gondolatát foglalkoztatja: a férjem megcsal.

Három havi házasság után; nem, az lehetetlen...

A gyanút azonban, mihelyt megszólalt, nem lehet többet elaltatni s az éjszaka rossz tanácsadó.

Errre a gondolatra szerettem volna kiránni párnáim közül és Párisba sietni. Ha akkor éjjel vonat indult volna, okvetlenül megtezem.

Reggel nehéz fővel keltem fel, miután egész éjszakámat álmatlanul töltöttem. S elhatároztam, hogy nem várom be a férjemet, hanem a déli vonattal hozzá utazom.

A dél-őlt elmúlását alig tudtam bevárni. Hihetetlenül lassan multak az órák. Hotelbeli lakásomból nem távozva, egyre csak reá gondoltam, — reá és arra a másakra.

— Nevetséges, mondtam magamban, Jacques képtelen erre az aljasságra.

Hogy gyanumat eloszlassam és szenvedé-

Továbbá Carlsbadi Czipők, Csizmák, Galocsnik Kalapok, Sapkák, Ingek, Gallérok, Kézeltők, Lábravalók, Nyakkendők, Keztyűk, Harisnyák, Zsebkendők. Inggombok, Pénztárczák, Fésűk, Kefék, Szappanok, Esőernyők, Téli alsó Ingek, Nadrágok Gamáslik, Törülközők, Szalmazsákok, Agy- és Paplan Lapedők, Gyapju Takarók, Chiffonok, Vászna, Crettonok, Barchetek, Bélésárak stb. feltűnő olcsó árak mellett.

FABRY TESTVEREK nagyáruházában Nagyvárad, Fő-utca.

Elősmert szolid és legolcsóbb bevásárlási hely!

Csak politizáljanak tovább a katonák! A Rónai-Horváth Jenők vezetnek, az Alborik és Beck bárók ingerelnek — így jutunk el egész biztosan a magyar önálló hadsereghez.

Csak tessék szabadon politizálni innen is, tul is!
Dr. K. A.

Magyar hadbírák.

A katonai perrendtartás reformjával kapcsolatosan úgy látszik mégis csak kielégítik a magyar állampolgárok jogos igényeit. Erre vall az a körülmény, hogy a közös hadügyminiszter magyarul tudó hadbírákat keres és az ideai pályázaton nem is vesznek fel hadbíró-jelöltekül csak olyant, aki magyarul tud, sőt még a pályázóktól azt sem kívánja a miniszter, hogy németül tudjanak.

Magyar jogászok! — menjetek a hadbírói pályára:

A kultuszminiszter, a közös hadügyminiszter megkeresésére egyetemeink és főiskoláink jogi fakultásaihoz a következő felhívást intézte:

A közös hadsereg hadbíró-ságánál olyanok részére, akik hivatásos hadbírókká való kiképzetésük céljából hadbíró-sági gyakorlatra kívánnak lépni, a császári és királyi közös hadügyminiszter ur által az 1903. évi április hónapban közzétett pályázat alapján évi 1200 koronából álló és 400 korona pótlékkal egybekötött segélydíjak kerülnék adományozás alá. Az említett gyakorlatra olyan tényleges szolgálatban, vagy azon kívül álló katonák bocsájtának, akik tényleges szolgálati kötelezettségüknek eleget tettek, katonai szolgálatra alkalmasak és bírói, illetve Magyarországon a jogtudományi állami vizsgálat letételéről bizonyítványt tudnak felmutatni. Egyebekben a közös hadügyminiszteriumhoz intézendő kérvények a császári és királyi hadbíró-sági szervezeti szabályzat XII. fejezete értelmében szerelendők fel és szolgálati uton nyújtandók be.

A császári és királyi közös hadügyminiszter ur különös súlyt kíván helyezni arra, hogy elegendő számú, a magyar nyelvet tökéletesen bíró hadbíró jelölt képeztesék ki annál is inkább, mert a magyar delegációnak 1904. évi határozata a magyar nyelvet bíró hadbírók számának szaporítását

a nevezett miniszter urnak figyelmébe ajánlotta.

Ennélfogva hivatkozva a múlt évben közzétett pályázatra oly kérelem fordult a vallás és közoktatásügyi miniszter urhoz, közölné az érdekeltektől, hogy hadbíró-jelöltekül olyanok is felvételnek, akik egyéb előfeltételeknek ugyan megfelelnek, a cs. és kir. hadsereg szolgálati nyelvénél azonban nincsenek teljes birtokában, mégis róluk feltételezhető, hogy e nyelvet gyakorlatuk folyamán teljesen el fogják sajátítani.

Erről a hadbíró jelölteként alkalmaztatni kívánó, jogvégeztet ifjak oly hozzáadással értesítettnek, hogy a folyó évben nem is fog esen állásokra általános pályázat hirdettetni, mert ezuttal csakis a magyar nyelvet teljesen bíró hadbíró-jelöltek felvétele van terübe véve. A magyar nyelvet tökéletesen bíró hadbíró-jelöltek azonban minél nagyobb számban fognak felvétetni és pedig úgy, hogy szolgálatba lépésük után számukra az évi 1200 koronából álló és 400 korona pótlékkal egybekötött segély is azonnal folyósíttatni fog.

Az élelmesség jegyében.

Mikor az alábbi esetet hallottam, eszembe jutott az Irás szava: «A ki kicsiben hü, nagyban is hü, aki kicsiben hűtelen, nagyban is hűtelen.»

Egy körösszegi gazda kölcsön után járt benn Váradon. Mivel nem tudta, merre van a gör. kath. káptalan, elkalauzoltatta magát oda egy héber atyánkfíával. Az ügylet lebonyolítása simán ment, annál inkább, mert emberünk jó eleve gondoskodott a hiteles tkvi kivonatról.

Mikor a kölcsön összegét kezébe kifizették, megköszönte kalauzának szives voltát és fáradsága jutalmául felajánlott neki 10 koronát.

A kalauz keveselte ezt az összeget, 15 forintot kért fáradsága fejében.

— Sokallom, uram, ennyi fáradságért. Eleget meg van fizetve érte 5 frittal.

Szót szó követelt. Végre is elunta az áldatlan alkudozást a körösszegi gazda. Utóljára kínálta fel az 5 forintot:

— Ennyit szivesen adok, uram. Ha nem éri be vele, ám pereljen érte — szólt és sarkon fordulva dolga után indult.

Mikor a másik látta, hogy több a kettőnél, s nem lehet tulajánia a paraszt eszén, elfogadta az 5 forintot és kijelentette, hogy ezzel teljesen ki van elégitve fáradozásáért.

Nem sok idő telt el ezután, a gazda újra bejött a városba. Nosza elfogta a kispiacon a volt kalauza s újra kicsikart emberüktől 5 forintot.

Más alkalommal ismét 1 forintot zsarolt ki rajta. Megsokalta már ekkor az untalan való zaklatást a gazda s irást kért róla, hogy nem tartozik többel.

Valami papirrongyra firkaált is a másik egyet-mást, s átadta az öregnek, hogy az a nyugta a kapott 11 forintról; az is rajta van, hogy több keresni valója nincsen rajta.

A gazda még egyszer megköszönte fáradságát, gondosan tarsolyába tette a kapott irást s elballagott.

Kis idő múlva bezzeg nagyot nézett, mikor egy fizetési meghagyást kézbesitenek neki, hogy bizonyos kölcsön lebonyolítása körül tett fáradság díjában ennek meg ennek 20 koronát fizessen. A gazda nem hitt a fülének, hiszen 6 megfizetett emberségesen. Előkereste a kapott czédulát s beállított egy helybeli ügyvédhez.

Még csak itt rökönnyödött meg igazán, mikor az ügyvéd kijelentette neki, hogy nem nyugta az, amit kapott, hanem czeruzával tett olvashatlan írka-fírka.

— Tyűh, az áldóját! — fakadt ki mérgeesen. — becsapott a hunezut zsidaja, s csontos keze ököbe szorult erre a kifakadásra.

* * *

Elhallgatom a további fejleményeket. Elég ennyi ahhoz, hogy rámutassunk a mai társadalmi életnek egy szomorú jelenségére. — Mert nem egyedül álló dolog, amit az imént elmondtam.

Legió a számuk azoknak, akik titokban, mikor a világ szeme nem feszélyezi őket, nem egyenes uton járnak anyagi haszon után s minden lelkiismeret furdalás nélkül csalják, zsarolják embertársaikat, holott nyiltan, a világ szeme előtt hivalkodva járnak, vindikálják maguknak, hogy embertársaik becsüléssel legyenek irántok, pedig valósággal érdemtelenek reá; a

seimet csillapítsam, podgyászomból előkerestem az én titkos dobozomat, amelyben legdrágább holmimat magammal hoztam; az ékszeremet és szerelmes leveleimet. Azokat a leveleket, amelyeket Jaques irt nekem a mennyasszony-ságom alatt. Tekintélyes csomag volt: piros selyemszalaggal átkötve. Elolvastam az elsőt, a másodikat s noha ismertem minden betűjét, kimondhatatlan jól eső érzéssel olvastam újra azokat a forró vallomásokat, édes türelmetlenséget, amelylyel a házasságunkat sürgette.

Egyszerre nyilt az ajtó mögöttem. En ijedten rebbentem fel, Jaques lépett be. Elvégezte a dolgát Párizsban, azért jött egy nappal hamarább.

Az örömem természetesen határtalan volt. De a meglepetés ez édes pillanatában sem feledkeztem meg arról, hogy neheztelnem kell a férjemre, amiért egyáltalán elhagyni képes volt. Nem akartam, hogy lássa, milyen mély szerelemmel gondolok reá a távollétében s vigasztalásomul az ő szerelmes leveleit olvasom. Az imént olvasott levelet tehát gondosan a zsebembe rejtettem.

— Mit olvastál, édesem? kérdezte Jaques.

— En? semmit.

— De igen; hiszen láttam, hogy elrejtetted a levelet.

— Tévedsz, barátom.

— Nem tévedek. Saját szememmel látam, mikor a zsebedbe csusztattad. Bocsáss meg édesem, de most már minden áron látni akarom.

— Akarod? De én nem mutatom meg.

— Aha, már beismered, hogy levelet olvastál. Szabad kérnem?

— De mondom, hogy... Nos igen, Marthe barátnőm irt nekem; de olyan dolgok vannak benne, amelyeket nem árulhatok el.

— Nekem? a férjednek?!

— Senkinek.

Jaques, aki mind izgatottabbá lett, most egyszerre dühre gerjedt.

— Most már elég! Látni akarom azt a levelet! Ne kényszeríts, hogy megfedekezem magamról... Te megcsalsz. Igen, csak ezt jelentheti a levél... Add ide!

— Nem adom.

Tágra nyilt szemekkel néztem Jaques arcát. Ah, sohasem láttam még ilyennek. Milyen vad volt! Borzalom tükröződött benne... És én mondhatatlan gyönyört éreztem ennek az arcnak a láttára. Igen, boldoggá tett, hogy szenvedni látom őt, szenvedni a szerelem miatt. Ez a legszebb megnyilatkozása a szív érzelmeinek.

A mi ezután történt, az pillanatok műve volt csak. Jaques átkarolt, a zsebedből kitépte

a levelet; én már nem ellenkeztem. Amikor aztán bepillantott a levélbe és megismerte a saját irását mindent megértett... és leborult.

Nos, barátom, ez a jelenet örök emléket hagyott bennem. Szüntelenül láttam azt az arcot, amely a legborzasztóbb kín, a féltékenységek kifejezését öltötte magára.

Jaques természetesen ettől fogva még jobban imádott engem s a bizalma határtalan volt. Soha sem volt többé féltékeny. Amikor aztán multak az idők s a szerelmének mámore elszállt, én szomorúan beláttam, hogy a szenvedély hevének legfőbb szitója a féltékenység. Az a szerelem, amelybe nem olvad féltékenység, közönyössé válik. S kezdtem vágyódni az után, hogy Jaquest féltékenynek lássam.

Sikerült... de a sok féltékenykedés közt megkeménykedett a lelkünk s ma a férjem féltékeny, de többé nem a szive, hanem a jelleme parancsol. S magam belátom, hogy kár volt kegyetlennek lennem — de mikor oly jól esett!

Mme de N... pillanatra elhallgatott, aztán így végezte be a történetét:

— Lásd barátom, azóta lettem a legkegyetlenebb nővel! Vágyom a szenvedéseket látni! látni!

ha netán valaki csak pillanatra kétkedni látszanék egyenes lelkűségükben, becsületes voltukban, egy szál kardra hívják ki, pisztolyuk csöve elé állítják a pusztá gondolatért is, mely nem hódol meg előttük s nem tömjénez biuságnak.

S miért mindez? Mert ma csak a látszatot óvják az emberek, a valóság lehet bármennyire rut, csak mások meg ne tudják. Mióta a vallásosság szankciója alól kivették az erkölcsöt, azóta az erkölcs száműzve van az emberek szívéből, hontalanul jár kél; azóta a valódi érdem a maga szerénységében kevesebb becsü, mint a képmutatás, hazugság és kérkedés hivalkodó ragyogása.

Az anyagelvű világnézet nem szereti az etikát, csak a haszonra törekszik szertelen egoizmus, ha szinte embertársai rovására is. Ma az üzleti szellem dominál az élelmesség jegyében, s a siker megengeszti az embereket még a legutabb eszközök iránt is. Es ezért felszéli a modern világot, melynek az élvezet és testi gyönyörűség a célja és itt a földön van a menyország, a keresztény világnézet, mely önmegtartózkodást hirdet s már a szándékban is becsütelenséget követel; azért meghaladott álláspont a keresztény világfelfogás, mert megbélyegez minden sikert, melyhez nem egyenes uton, korrekt eszközökkel jutottak, s csak akkor emel kalapot, ha nemes szándékot és becsütelenséget tapasztal, de ezt aztán megbecsüli akkor is, ha el bukik is a küzdelemben a mostoha viszonyok kényszerűsége alatt.

Hogy ezt a szellemet kik honosították meg nálunk, ennek az irányzatnak zászlaja alatt kik harcolnak ellentünk, azt könnyen kitalálja, a ki nyitott szemmel kissé körülnéz a társadalmunkban.

..... y s.

A keletázsiai háború.

As oroszok támadásra készülnek.

Tokio, aug. 25. A vladivosztoki torpedóhajórajt Szachalin szigete felől Korea irányában látták haladni. Híre jár, hogy Genson felé haladnak, melyet megtámadni készülnek. Kamimura az orosz torpedóflottilla keresésére indult.

Az oroszok megtámadni készülnek Koreát. A Tumen folyót 10—20.000 orosz lépte át. Koreai helyőrségeink Pönkjang felé igyekeznek, hogy az újabb orosz próbálkozásnak nyakát szegjék.

Gensanba érkezett egy kisebb torpedónaszád-küldönményünk.

A japánok türelmetlenkednek.

London, aug. 25. Port-Arthur körül minden csendes. Nogi elbocsátásának okán a nagy veszteségeket s azokkal arányban nem álló csekély eredményt hozzák fel. Másfelől kétségbevonják, hogy Janeagát nevezték ki a vár körül operáló sereg főparancsnokává. Ugy beszélnek, hogy a japánok már befejezték összes előkészületeiket s tán még ma megindul az általános támadás, mert Tokióban már türelmetlenkedtek az ostrom elhúzódásán. Jamagutanak utasítást adott, hogy véraldozatokat nem kimélve, ostromolja meg a várat. A védősereget kissé lehangolta a félsiker.

Szöknének az oroszok.

Csifu, aug. 25. Itt már a vár elesésének tulajdonítják a beállott nagy csendet. Másfelől azt is beszélnek, hogy a japán halottak eltemetése veszi igénybe az időt. A vár el-stét mindent kétségtelennek tartják. Mindenkit meg-

lepelt az oroszok makacs ellentállása. Stössel, híre szerint, naponkint több szökevény katonát végeztet ki.

A helyőrség hangulata nyomott. Az 1—2 napi pihenő nagy hasznára volt a várőrségnek. Senki sem hiszi, hogy sokáig húzódhaték még el az ostrom.

Mindenki meg van győződve, hogy Jamagatával szemben, aki még 1896-ból ismeri Port-Arthur fekvését, legelőjebb csak ideig-óráig tarthatja magát a vár.

A Szebasztopol katasztrófája.

Csifu, aug. 25. A port-arthuri hajórajt Stössel utasítására indult ki 24-én a kikötőből. A hajórajtnak ugyanis nem nyújtott biztosságot már a kikötő. A hajórajt élén a Poljeda haladt, mint zászlóshajó, utána rendben sorakoztak a többi páncélosok, czirkálók kettesével. Legelőjebb jöttek a torpedónaszádok és torpedórombolók. Legelőjebb jöttek a hajórajt élén a Poljeda haladt, mert a kikötő tele van aknákkal. Eleintén jól ment minden s már-már az egész hajórajt kiért a belső kikötőből, amikor a Szebasztopol előuszóknak került. A hajó éppen akkor felrobbant s így az akna oldalánál robbant fel, így is rettenetesen szétroncsolta a páncélos oldalát. A rettenetes robbanásra az összes hajók megfordultak és a Szebasztopol segítségére siettek. A hajó egészen féloldalt dűlt, de csak a jobb oldala lévén felszakítva, nem süllyedt el. Nyomban a Percsojethoz kötötték, mely visszavontatta a kikötőbe. Az incidensre az egész hajórajt visszatért ugyanoly óvatossággal a kikötőbe. Több hajó már nem érte a hajórajt visszavonulása alkalmával.

Tokio, aug. 25. Ideérkezett táviratok azt a hírt hozzák, hogy az orosz flotta a Szebasztopol megsértülése után is tovább folytatta útját. Mikor már a nyílt tengeren haladt, elébe került Togo hajóhada. Utközvet fejlődött ki, melynek eredménye ismeretlen. Az orosz hajók tudták, hogy az a végső kísérlet megszakadásukra, borzasztó kétségbeeséssel küzdenek. Allitól utasításuk az, hogy inkább valamennyit fel kell robbantani, semhogy visszazoritni engedjék magukat a kikötőbe, vagy elfogassák magukat. Részletesebb jelentések még nem érkeztek.

Pétervár, aug. 25. A Szebasztopol megsértülése híre nem erősítik meg. Egy jelentés szerint tényleg felrobbant egy akna egy hajó, de hogy melyik, azt nem tudni. Azt hiszik, hogy az illető az Aszkold típusára épült kisebb czirkáló volt, más jelentés szerint a flottát kifelé vezető őrhajó robbant fel, mire a flotta nem folytatta útját. Az illető hajó elsüllyedt, személyzete azonban egy szál megmenekült.

Sanghai, aug. 24. A «Szebasztopol» mely kedden súlyos sérülése következtében kénytelen volt a port-arthuri kikötőbe visszamenni, ma több japán gyújtó bombától meggyuladt és elsüllyedt. Az Isten-hegyről a Japánok nagyon intenzíven bombázzák a várost, melynek összes köz- és magánépülete romokban hever.

Orosz kísérletek.

London, augusztus 24. Nodzu tábornok csapatai keleti szárnyából erősiéseket küldött Kurokinak. A csapatmozdulatok lassan fejlődnek a terep átázása következtében. A japánok Ansancsant megerősítik. Oku erős állást foglal el itt. Az orosz előőrsők mind merészebbek. Altalában az a nézet, hogy az oroszok offenzívával próbálkoznak meg. Beavatottabb körökben az offenzíva látszólagos jeleit úgy tekintik, hogy ezek csak a visszavonulást akarják fedezni. Tévkra akarják vele vezetni a japánokat.

Újabb foglalások.

Csifu, augusztus 25. A japánok ismét megtámadták a várat. Az ágyúzás megindult és szakadatlanul folyik. Egyes magasabban, fekvő helyekért erős harc folyik. A japánok ágyúk fedezete alatt nyomulnak előre a Drakonuj 1, 4 és széles 7-es számú elődjei ellen,

melyet kitartó ágyúzással végre elhallgattattak. Az aranyhegy két kisebb erődjét bevették a japánok. A Liaotesanon levő főerőd teljesen a japán kézbe került. Az ostromot tényleg Jamagata vezeti.

Ehen hálnak Port-Arthurban.

Csifu, aug. 25. Egy politikai menekült szerint az ostrom folyik. Megerősítési mindazon híreket, melyek a várat védő sereg nyomorúságos helyzetét festik. A polgári lakosság tényleg földalatti kazamatákban lakik. A férfiakat, bármily idős, földmunkára fogták. Oly soványan kapnak élelmiszert, hogy az éhségtől számosan elpusztultak.

Különösen a bennrekedt kínaiak szenvednek rettenetesen. A város borzalmas pusztulás képét nyújtja. Nem marad kö kövön a pár hó előtt még nagyszerű városban. Az erődök is roppant sokat szenvedtek a bombázás következtében.

A kikötő teljesen szét van rombolva. A hajókat semmi sem védi immár a rájuk zuhanó gránátok és bombáktól. Hogy a vár mégis oly makacsul tartja magát, azon nincs mit csodálkozni. A világ bármely katonasága védené is a várat, még akkor sem mehetek volna többre a japánok, nem a várőrsége miatt, mert maguk az erődítvények még polgári védősereggel is rettenetes akadályt támasztanak a világ legrettenetesebb támadásaival szemben. Az erődök egész sora két körben húzódik a vár körül, valamennyi magaslatokon, felszerelve a legújabb haditechnika leggyilkosabb találmányaival.

Hogy a japánok már a belső várövig jutottak s abból is már kétségtelenül őket ural egy-két erőd, az bámulatra méltó hősiességet s fényes katonai talentumot mutat.

Harcstérről a csár mellé.

Pétervár, aug. 25. 24-ikén kelt napiparancs szerint Jessen tengernagyot a vladivosztoki hajórajból a csár mellé a la suite osztották be és Dabics kapitányt a Gromoboj czirkáló parancsnokát a csár szárnysegédévé nevezték ki.

Meddig tart a háború?

Pétervár, aug. 24. A legújabbban a harcstérről küldött hadfelszerelések nagyságából arra következtetnek, hogy a háború legjobb esetben 1906-ig elfog tartani. A jövő évi hadjáratra szükséges municziók előállításán nagyon sok bel-és külföldi gyár és cég fáradozik.

Port-Arthur utolsó órái.

Páris, aug. 14. Tientsini távirat szerint vasárnap óta szakadatlanul folyik az erősiesség a harc. Port-Arthur többet szenvedett az utolsó 24 órában a bombázástól, mint a legutolsó héten együttvéve.

Strossmayer az oroszokért.

Diakovár, aug. 25. Nagy szenzációt kelt itt az a beszéd, amelyet Diakováron az istentiszteleten Strossmayer tartott. Strossmayer az orosz fegyverek diadalért esengett és az orosz fegyverek győzelméért mondatott háromszoros imát hivatott. Majd miséje végén közölte azt az érdekes és minden becsületes hazafit hálával töltő hírt, hogy Miklós csárnak fia született. Megszületett a világ trónörököse. Ez volt a beszéd befejező része.

Orosz hajók leszerelése.

Budapest, aug. 25. (Saját tud. táv.) Londonból megerősítik Sanghaiból érkezett táviratok alapján, hogy Oroszország elrendelte az Aszkold és Gromoboj leszerelését.

Alexejev jelentése.

Budapest, aug. 25. (Saját tud. táv.) Pétervárról táviratozzák hivatalos forrásból: Alexejev jelenti mai kelettel, hogy

Stössel tábornok jelentése szerint a japánok 19-én hajnali fél 5 óra tájban az Ugrogy erőd ellen heves támadást intéztek, mialatt a Farkas-hegy tetején elhelyezett ágyuk erős tüzelést tettek seregünk éjszaki harczvonala és északkeleti harczvonalunk egy része ellen. A japánok Lungu völgyben a Luising erőd mentén sáncokat ásnak.

Port-Arthur körül.

Budapest, aug. 25. (Saját tud. táv.) Londonból táviratozzák: Az oroszok a vár körül szárazföldi aknákat helyeznek el. Hir szerint Port-Arthur ostromában eddig 28 ezer japán esett el. Fock tábornok állítólag azt a kijelentést tette, hogy Port-Arthur csak az egész ostromló sereg árán eshetik el. A japánok átlag 800 löveget lőnek ki naponként a várra.

Port-Arthur elesett.

Budapest, aug. 25. (Saját tud. táv.) Egy reichenbergi kereskedő cég azt a távirati értesítést kapta keletázsiai üzletbarátaitól, hogy Port-Arthur elesett.

UJDONSAGOK.

Titkos pártadó a szociállistáknál.

A szociállistákra, illetve ezek vezetőire a Jakabokra rossz idők járnak. Budapesten is, a vidéken is. A nagy közönség régóta tisztában volt vele, hogy ezek a »vezérek« mennyire visszaélnek az elvtársak hiszékenységével és áldozatkészségével; — de most már maguk az elvtársak kezdik ugyancsak sürű egymásutánban leleplezni vezetőik visszaéléseit, tüzelméit.

Budapesten áprilisban kistült, hogy az egyik szakegylet valóságos maffiát tüz, bérnyilkosságokat rendez, az elvtársak adó filléreit pedig eltivornyázzák, elsikkasztják. Persze a maffiázók és sikkasztók dutyiba kerültek, a szakegyletet pedig feloszlatta a belügyminiszter. Budapest után Győrött, nemrégiben pedig itt Nagy-Váradon leplezték le az egyik vezért, mint közönséges sikkasztót. Most ismét a fővárosi szociállistákra fordul a figyelem.

Legutóbb ugyanis a *budapesti kőművesek* szakegyletében történt, hogy leleplezték a vezérek kapzsóságát. A tagoktól itt 30 fillér heti járulékot szednek, de csak 20 fillért nyugtáznak. Hogy ezzel az elszámolatlan 10 fillérrel mi lesz, ami egy munkás után évi 5 K 20 f-et jelent, azt csak rejtélyeskedő titkolódzással titkolták el. Azt mondják, hogy ez összegből fedezik a »Népszava« sajtóbírságait. Pedig e büntetések, amelyekre gyűjteni törvényileg tilos, a legkeményebb évben csak 20,000 K-ra rugnak, holott az elkezelt 10 fillérek a bevalott 40,000 szociállista után 208,000 K-t képviselnek.

Az ilyen titkos pártadó ellen, melylyel a munkásokat zsarolja a piszkos kapzsóság, a hatóságnak kellene megfelelő orvosságról gondoskodnia.

*** Az új székesfehérvári tanker. főigazgató.** A debreczeni kegyesrendi főgimnázium igazgatóját, dr. Várady Károlyt szép kintetés érte. A közoktatásügyi kormány előterjesztésére a király a megüresedett székes-

fehérvári tankerület főigazgatójává nevezte ki. A kinevezésről szóló hir a hivatalos Budapesti Közlöny legközelebbi számában fog megjelenni. A kintetés érdemes férfit ért, akinek távozását csak sajnálni lehet.

*** Rendkívüli megyegyűlés.** Biharvármegye törvényhatósági bizottsága a jövő hétfőn augusztus hó 29-én rendkívüli közgyűlést tart a jegyzők illetményeinek megállapítása tárgyában. Ezt a jegyzők fizetésének rendezéséről szóló törvény írja elő. A rendkívüli közgyűlésre már szétküldték a megyebizottsági tagokhoz a következő meghívót:

Főispán ur a vármegye törvényhatósági bizottságát folyó évi augusztus hó 29-ik napjának délelőtti 10 órájára rendkívüli közgyűlésre összehívta, melynek tárgyát a községi és körjegyzők illetményeinek szabályozásáról szóló törvény végrehajtása tárgyában kibocsátott belügyminiszteri rendelet értelmében kiküldendő járási becsőbizottságok megalakítása fogja képezni. Erről bizottsági tag urat értesitem. Nagyvárad, 1904. augusztus hó 21-én. Alispán helyett: *Keszthelyi Zoltán* főjegyző.

*** Egy éves szövőipari tanfolyam.** A késmárki felső kereskedelmi iskolával kapcsolatosan az 1904/905. tanévben egyéves textilipari tanfolyam szervezése van tervbe véve amelyre a felső kereskedelmi iskolát jó eredménnyel végzett ifjak vétetnek fel. A tanfolyam célja, hogy a növendékek a hazánkban még nem eléggé fejlett textiliparban magasabb kiképzést nyerjenek. A tanfolyam szeptember elejétől június végéig tart. A beiratáskor 10 korona műhely biztosíték fizetendő, a tandíj pedig egész évre 200 korona. A külföldi hasonló tanfolyamok tandíja 600—1000 korona. A beiratásnál érettségi és orvosi bizonyítvány mutatandó fel. A tanfolyam hallgatói az intézetben is kaphatnak mérsékelt díjért étkezést. Bővebb részletek a nagyvárad-i kereskedelmi és iparkamarában nyerhetők, valamint a kamara elfogad betérjesztés céljából beiratásokat.

*** Drága kertlocsolás.** A tűzéraktanya parancsnoksága egy szivattyus kut felállítását kérte, a laktanya kertjének öntözésére. Nagyvárad városa, mint jó házigazda 600 koronát szavazott meg erre. Ez az összeg azonban talán sok, mert ott nem kell új kutat ásni, csak a berendezés jöhet számításba. Ilyen bőkezű gazdálkodás mellett szépségesen ráfizetünk a laktanyákra, amelyek két millió koronánál többre kerültek s amelyek építésénél azzal amitották a város polgárságát, hogy kintűn tüzlet csinál a város a laktanyákkal. Igaz! Evről-évre ráfizetünk a laktanyákra s hallatlan módon megdrágult a piacunk.

*** A magyar vasutak üzleteredményei a folyó év első felében.** A kereskedelmi miniszteriumban most befejezett összeállítások szerint a magyar vasutak átlagos üzleti hossza 1904. június hó végén 18.110,6 kilométer volt. Ezen hálózaton a folyó év első felében 35.216,485 utast és 27.982,459 tonna árut szállítottak. A bevételek ezek után 134.765,855 koronát vettek vagyis 4 millió 970,004 koronával többet, mint a múlt év hasonló időszakában. A kilométerenkénti bevétel a folyó évre 21 százalék emelkedést mutat.

*** Közutat kérnek.** A vízvezetési közutak felállításával nagyon fukarul bántik Nagyvárad városa. Kevés helyen van ilyen alkalmatlanság, azok is rossz rendszertűek, mert a bennük levő vázson és gummi elzáró hamar elromlik s haszontalanul ömlik a víz. Magyar Lőrincz és társai csillagvárosi lakosok kérték a városi tanácsot, hogy a Francia-soron állíttasson egy közutat. A városi tanács a kérelemnek eleget tesz s elrendelte a vízvezeték

kut felállítását. A város érdeke szempontjából is kívánatos, hogy olyan kutat állíttasson fel a mérnöki hivatal, mint a rendőrség udvarán van. Ez valamivel drágább, mert szabadalmazott, de tartós és sok javítási költséget meg lehet vele takarítani.

*** A debreczeni r. k. főgimnázium új igazgatója.** A debreczeni kegyesrendi főgimnázium új igazgatója, a szegedi rendház kintűn tagja, dr. Jászay Rezső, az országos nevű történész és kintűn tankönyvíró lesz, aki már a napokban el is foglalja állását. Jászay Rezső aránylag még fiatal ember, 35 éves, egész Európát beutazta, Szegeden a Dugonics-társaság tudományos osztályának tagja és számos történelmi szakmunkát írt, amelyeket a szaktudósok méltó elismeréssel fogadtak.

*** A színház tűzbiztonsága.** Több napot át tartott értekezleten egész sorozatát állapították meg azoknak a tűzbiztonsági intézkedéseknek, amelyek a nagyvárad-i Szigligeti színházban elengedhetetlenül szükségesek a közönség és az épület biztonsága érdekében. A városi főmérnök megtette előterjesztését a szükséges munkálatokról. A városi tanács tegnapi ülésében tárgyalta a kérdést, de érdemleges határozatot nem hozott, hanem Pató Pálként kimondotta, hogy rá értünk arra még. Gerő Armin főkapitányerőlyesen hangsúlyozta az átalakítások azonnali szükségét, mert csak így lehet a közönség teljes biztonsággal a színházban. Külön véleményét fenntartotta s minden felelősséget a tanácsra hárit.

*** Kínai telefonigazgató Budapest.** Erdekes vendége volt tegnap délelőtti a budapesti központi telefonhálózat igazgatóságának: Gusta Loberg, a sanghaji telefonhálózat igazgatója, a ki a kínai kormány megbízásából Amerikában járt tanulmányutóra és a kit ott egy lapszerkesztő figyelmébe hozta a budapesti világhírű telefonközpontot. Az igazgatóság részéről Katona Gyula kir. mérnök angol nyelven kalauzolta a sanghaji igazgatót, a ki a legnagyobb elragadtatással nyilatkozott a tapasztalatairól. Budapeston, ugymond, többet tanult, mint egész amerikai útja alatt. Ellátogatott a gyárakba is, a hol a telefonkészülékeket gyártják és kilátásba helyezte, hogy innen fog rendelni Sanghaj részére is, a hol harmincz-ezer előfizetőre szóló új központot szándékozik berendezni.

*** A Körözs vizének megfertőzése.** Evék óta sokat irtunk már arról a veszedelemről, amely a nagyvárad-i vízvezeték fenyegeti, mióta a Bihar-szilágyi olajgyár a Körösvízbe ereszt a gyár szennyvizét és a vitriol-salakot. Nagyvárad városa is több ízben sürgette a víz megfertőzésének eltiltását. A gyár érdekét azonban fontosabbnak tartják, mint a város vízművét s így minden kísérlet hiába való volt. Az alispán ugyan, mint első sorban illetékes vízjogi hatóság, bizonyos szűrő készülék felállítását elrendelte, de Nagyvárad városa ezt meg fellebbezte s még több biztosítékot kívánt mert az alispán által elrendelt szűrőkészülékkel nem látta eléggé biztosítottak millióba került vízművét. Biharvármegye közigazgatási bizottsága azonban elutasította Nagyvárad város fellebbezését. A vármegye most megküldötte a közigazgatási bizottság ezen elutasító határozatát s a szeptember hó 1-én tartandó rendes havi ülésén kerül Nagyvárad város közigazgatási bizottsága elé.

*** Városi kövező állás.** Régen tervezik már Nagyvárad városánál, hogy egy kövező mestert alkalmazzanak, aki megfelelő segéd munkásokkal az utcákon előforduló kövezési javítási munkálatokat teljesítené. Az ilyen

javitások eszközzése vállalkozó útján nagyon nehézkes, mert az apróbb javítások területét alig lehet pontosan megállapítani. A városi tanács most kimondotta, hogy a városi kövezői állást rendszeresíti. A városi kövező természetesen a mérnöki hivatal rendelkezése alá lesz beosztva.

* **A főreáliskola kibővítése.** A nagyváradi állami főreáliskola nem fér el a város által épített óriási palotában, mert újabb párhuzamos osztályokat kell nyitni, a tanulók tömeges beiratkozása folytán. A reáliskola igazgatója egy termet kért a szomszédos közs. polgári iskola helyiségeiből, úgy, hogy a folyosó falának áthelyezésével kapcsolassák egy terem a főreáliskolához. A városi tanács hajlandó az ipariskola egyik termét átbocsátani a főreáliskola céljaira, de azon feltétellel, hogy az összes átalakítási költségek az államot terhelik s abból semmit sem fedez Nagyvárad városa. Ideje, hogy végre-valahára a város ilyen álláspontra helyezkedjék az eléggé szűkmarku állammal szemben. Bár készségesen elismerjük, hogy a reáliskolának örveletes fejlődése szükségessé teszi ezt az átalakítást és az a kitűnően vezetett iskola megérdemli az áldozatot.

* **Debreczen jövő évi költségvetése.** Már összeállították Debreczen város 1905. évi költségvetését. Ebből azt látjuk, hogy a dúsgazdag Debreczen városában a jövő évre emelkedik a közköltés. A költségvetés főbb adatai a következők:

Előirányoztatik 1905-re 2.172,289 korona rendes és 335,750 korona rendkívüli bevétel, ezzel szemben pedig 2.446,889 korona rendes és 414,337 korona rendkívüli kiadás. Mutatkozik tehát 357,167 korona hiány, a mi miatt a jelenlegi 32 százalékos pótdó: 36 százalékra kell felemelni. A szakbizottságok még ezután tárgyalják az előirányzatot.

* **Hirtelen halál.** Zöldi Erzsébet 16 éves nagyváradi hajadon leány, szüleinek Aradi-ut 27. sz. a. levő lakásán tegnap délután hirtelen elhunyt. A házbeliek állítása szerint reggel, amikor piacra akart menni, hirtelen rosszul lett, visszatért a lakásba és lefeküdt. Mire szülei hazaértek délután, már kiszemvedett. A helyszínen Pataky Károly rendőrfogalmazó megjelent, akinek jelentése alapján a lakáson hagyott hullát fel fogják boncolni, hogy a halál oka megállapítható legyen.

* **Országos vásár elhalasztása.** Tenke község képviselőtestülete azon kérelmet intézte a kereskedelmi miniszterhez, hogy az aug. hó 19-ére eső tenkei országos vásárnak augusztus 26-án leendő megtartását engedélyezze. A község képviselőtestülete azzal indokolja ezen kérelmet, hogy 19-én a zsidó Jan-Kipur ünnep miatt nem lenne meg az országos vásárnak a szokott forgalma. A vásáráthelyezési kérelmet a miniszter teljesítette.

* **Névváltoztatás.** Braun Izrael, nagyváradi lakos, vezetéknévét „Bíró”-ra változtatta.

* **Vendéglői kiülöhely.** Kecskeméty István vendéglős engedélyt kért, hogy a Lukács György-utca elején levő vendéglője előtt szabadon hagyott utczarézből egy darabot kiülöhelyül használhasson fel s ezért hajlandó bizonyos évi bért fizetni. A városi főmérnök rendészeti és forgalmi szempontokból nem véleményezi a kiülöhely engedélyezését. A városi tanács azonban, éppen a hangoztatott rendészeti tekintetekből kiadta a kérelmet véleményezés végett a rendőrfőkapitánynak s csak ennek beérkezése után határoz.

* **Végrehajtás embervérrel.** Megrendítő eset történt tegnapelőtt a beregmezei Bogdányháza községben, ahol Rulik Mihály végrehajtót Jerzsák György odavaló lakos agyonszurta. Az eset részletei a következők: Jerzsák adósa volt Hener Károly náményi lakosnak, aki, miu-

tán az adós nem fizetett, végrehajtást kért elene. Rulik végrehajtó tegnap délelőtt jelent meg Jerzsáknál, hogy a végrehajtást foganatosítsa. Midőn belépett, Jerzsák nyugodtnak látszott s Rulik, mit sem gyanúsítva,ült le az asztalhoz, hol jegyzékbe írta a lefoglalt tárgyakat. A végrehajtó beírt egy régi tulipános ládát is, ami még Jerzsák anyjához volt. Jerzsák kérte a végrehajtót, hogy törölje ki ezt a tárgyat a jegyzéknyvből, de a végrehajtó nevetve jegyezte meg hogy azt nem teheti. Jerzsákot ez a felelet hirtelen annyira felingerelte, hogy felkapta az asztalról a végrehajtó előtt fekvő jegyzéknyvet s azt darabokra tépte. Rulik erre azt a megjegyzést tette, hogy Jerzsákot ezért a tettéért be fogják zárni. Alighogy kiejtette a végrehajtó ezt a szót, Jerzsák felkapott az asztalról egy nagy konyhakést s azt markolatig dőlte a végrehajtó nyakába. A megszurtt ember összeesett s rövid vonaglás után meghalt. A gyilkosság után Jerzsák elmenekült hazulról. A csendőrök keresték mindenfelé, de nem találtak rá, míg nem tegnap reggel egy Berta György nevű öreg halász megtalálta Jerzsák holttestét a Tiszaparti fűzesben, ahol felakasztotta magát.

x **Különlegességek gyűjteménye.** A ki női divatcikkek terén valódi különlegességeket és exquirit újdonságokat akar látni, melyek máskülönben csakis világvárosokban láthatók, az nézze meg a Kovács L. és Társa Nagyváradon (Zöldfa-utca, Deutsch K. üvegkereskedésével szemben) újonnan megnyílt nagy női divatruházát, mely látványosság számba megy. Tessék e jónévű, megbízható cég mai számunkban közzétett hirdetését figyelmére méltatni.

TANUGY.

Beiratások.

A Nagyváradi Felső Kereskedelmi Iskolában a tanulók főlvétele és beírása az 1904/905-iki iskolai évre f. évi szeptember hó 1. 2 és 3. napjain fog végbemenni. A főlvétele minden tanciónak személyesen, a szülő vagy gyám kíséretében kell megjelennie.

A javító és pótló vizsgálatok augusztus 30-án és 31-én tartatnak. A felső osztálybeli magánvizsgálatok szeptember első három napján lesznek.

Az érettségi vizsgálatok írásbeli része szeptember 5-én kezdődik. A szóbeli rész határnapja később fog közzétetni.

Az alsó és középső osztálybeli magánvizsgálatok írásbeli része szeptember 12-én kezdődik.

Nagy-Váradon, 1904. augusztus 25-én.

Az igazgatóság.

TAVIRATOK.

A nagyharsányi tüzkárosultaknak.

Budapest, aug. 25. (Saj. tud. táv.) Tisza István gróf miniszterelnök 450 korona államsegélyt juttatott a nagyharsányi tüzkárosultaknak, azonkívül 25 mázsa gabonát a saját terméséből. Egyben megígérte, hogy megveszerte segélyakciót indít felségélyezésükre. A miniszterelnök édesanyja is sokat gyűjtött már eddig is a tüzkárosultak részére.

Fellázadt ezred.

Budapest, aug. 25. (Saját tud. táv.) Párisban a 32. ezred legénysége a kasszárnyában fellázadt egyik századosa ellen, amiért két óránál tovább masírozattatta őket. A vizsgálatot folyamatba tették.

A ki fiát ketreczben tartja.

Budapest, aug. 25. (Saj. tud. táv.) Berg Antalra, a ki gyermekét ketreczben neveli, most ráírt felettes hatósága, hogy állása elvesztésének terhe alatt rögtön eressze ki fiát a ketreczből.

Osztrák miniszterek utazása.

Bécs, augusztus 25. Körben miniszterelnök tegnap este Ischlból, Wittek vasutügyi miniszter Prágából ideérkezett.

Kereskedelmi szerződések Törökországgal.

Konstantinápoly, aug. 25. A porta azoknak az államoknak a diplomáciai képviselőihez, amelyeknek kereskedelmi szerződései lejártak, jegyzéket intézett, melyben a szerződések megújítása céljából a tárgyalások folytatásának kéri. E jegyzékekben kifejti, hogy nem sok vitás pont maradt fenn és ezért mielőbbi megegyezés várható.

A belga király.

Lübeck, agusztus 25. A belga király tegnap Alberta jachtján Norvégiából jövet ideérkezett.

Vihar a tengeren.

Sebaztopol, augusztus 25. Egy heves vihar sok kárt tett. Számos hajó a nyílt tengeren szerencsétlenül járt.

A tengeri kereskedelem megvédése.

Brisbane, aug. 25. Itt némi nyugtalan-ság mutatkozik ama lehetőség folytán, hogy egy orosz cirkáló zavarhatná az ausztráliai hajóforgalmat. Az egyesült kereskedők elhatározták, hogy a honvédelmi miniszterhez fordulnak a végből, hogy a kormány küldjön ki bizottságot, mely a parti hajózás oltalmára nézve a legjobb eszközöket kikutassa.

NYILTÉR.

Az iskolai idényre!

Nagy választék:
gyermek czipőkben,
férfi fehérművek,
harisnyák és
kalapokban
ZALA FERENCZ

uri divat üzletében Fő-utca.

LOVACRIN, mesés hatású hajnövesztőszert, tőszert főraktára.

REGÉNYCSARNOK.

A brixtoni rejtély.

— Bűnügyi regény. —

Írta: A. C. D. (Angolból.)

43

— Semmi, semmi, édes lányom! — sietett megnyugtanni az öreg. — Most már nem is gondolok erre... Csak arra, hogy elmegyünk innen.

— De nem fognak elereszteni . . .
— Ej, dehogyan nem! . . . Ha Jeffersonn meg-
jön, majd megtaláljuk a módját annak is . . .
De addig ne hogy emészd magadat, kedvesem,
mert ha lefogysz, a völ-gényed még majd engem
von számadásra . . . különben is, mondom:
nincs ok a miért busulni kellene . . . Semmi
veszedelem nem fenyeget bennünket.

John Ferrier nagyon elégedett, biztató
hangon mondta mindezt, csak hogy aggódó leá-
nyát megnyugtassa, de azért szíve mélyén épen
nem volt nyugodt . . . Es este, mielőtt lefeküdtek,
a szokottnál gondosabban maga zárt be és vizs-
gált meg minden ajtót, ablakot, sőt levette a
falról régi puskáját is, megtisztította, megolajozta
és golyóra töltötte mind a két csövét.

IV. FEJEZET.

A szokás.

John Ferrier másnap reggel bement a vá-
rosba, megtalálván azt az ismerőst, aki a
Nevada-hegységbe indult a karavánnal. Átadta
 neki a Jefferson Hopenak szánt levelet. Ebben
 megírta a veszedelmet, mely fenyegette őket és
 sűrűn kérte a fiatal-embert, hogy minél ha-
 marabb jöjjön értük.

A majoros megkönnyebbült szívvel tért
haza, de meglepetve látta, hogy a kapufélfához
 két nyerges ló van kötve. Még jobban megü-
 dött, mikor a szobába lépve két fiatal-embert
 talált ott. Az egyik hosszas, sápadt arcú fickó,
 a karosszékekben ült és kényelmesen fölrakta lá-
 bait a kandalló párkányára; a másik bika-
 nyaku, durva-képzű, marcona alak, az ablakban
 állt, s két kezét zsebre dugva fűtőrezgett. Mind
 a kettő köszönt Ferriernak, mikor ez bejött, s
 a karosszékekben ülő elkezdte a beszélgetést:

— Lehet, hogy ön még nem is ismer
 bennünket. Ez itt Enoch Drebber, én meg Joe
 Stangerson vagyok, aki önnel utazott ide a si-
 vatagból, mikor az ur kinyújtotta kezét, s föl-
 vette önt is az igazak közé.

— Amiért áldott legyen szent kegyelme,
 — tette hozzá a másik kenetes orrhangon.

John Ferrier hűdegen bólintott: Ő már
 úgy is tudta, hogy kik ezek a tolatkodó vendég-
 k.

— Azért jöttünk, — folytatta Stangerson,
 — hogy apáink tanácsára sűrűsük az ön leá-
 nyának a kezét, bármelyikünknek nyújja is
 . . . Mivel nekem csak négy feleségem van
 Drebber testvérnek pedig hét: azt hiszem, hogy
 az én jogom nagyobb.

— Szó sincs róla, Stangerson testvér! —
 szólt közbe a másik — Nem az a kérdés, hogy
 kinek mennyi felesége van: hanem az, hogy ki
 hányat bír eltartani. Az apám most átadta ne-
 kem a malmait is, kettőnk közül tehát én va-
 gyok a gazdagabb.

— De az én kilátásaim jobbak! — felelte
 Stangerson hirtelen. — Ha az Ur magához szó-

litja apámat, enyém lesz a börgyár és a sok
 búzaföld. Aztán én vagyok az öregb és s az
 Egyházban is magasabb a méltóságom.

(Folyt. köv.)

SZERKESZTOI POSTA.

V. I. Tótlelek. A beküldött cikket bi-
 zony — itt nem szellőztethető okok miatt — nem
 közölhetjük. Ha Váradon találkozánk, részletesen
 megmondanánk felfogásunkat, vagy — ha ráérünk,
 levélben írjuk meg. Addig is üdvözet.

U. I. P. Sz.-Márton. Az érdekes és
 ügyesen írt cikket megkaptuk, okvetlenül közölni
 fogjuk.

KOZGAZDASAG.

Egérizű bor. Néha arra a kellemetlen
 tapasztalatra jutunk, hogy különben jóminőségű
 borunk egérizű. Előfordul ez úgy fehér, mint
 vörösbornál, úgy gyöngébb minőségű, mint ne-
 héz, finom boroknál. Az egériz lehet kisebb-
 nagyobb mértékű. Néha oly nagy, hogy már a
 bor szagán megérzik, máskor csak ízlelés köz-
 ben észleljük. Van olyan eset is, hogy még
 ízlelés közben sem vesszük az egérizt, csak ha
 a bort már lenyeltük.

Az egériz, mely szagló szerveinkre van
 erősebb hatással, oly jellegzetes, hogy semmi
 szagjal nem téveszthető össze és egészen olyan
 benyomást tesz, mint például az az ócska fiók,
 melyben egércsalád tanyázott. Némely vidéken
 oly gyakori ez a mellékiz, hogy ott a bor jel-
 legének tartják és nem is számítják a borhibák
 közé, pedig hiba és pedig alapos hiba.

Hogy tulajdonképpen mi okozza ezt a bajt,
 eddig nincs kiderítve. Még azt sem tudjuk, hogy
 gomba betegség-e, mint az eczetesség, nyulósó-
 dás stb. avagy pusztán a bor valamely alkotó
 részének kémiai elváltozása.

Sokan azt vélik, hogy ez a sajátságos íz
 a bor helytelen kezelésétől vagy a tisztátalan
 edénytől van, vagy attól, hogy az üresen álló
 hordókat nem kénezik rendszeren.

De ez nem valószínű, mert már volt rá
 eset, hogy legrendesebb pinczében, a legfino-
 mabb bor megkapta ezt az ízt. Sőt előfordult
 üveglopókkal bélelt csementhordóban is, pe-
 dig az ilyen hordót már szinte lehetetlen tisztá-
 tatalanul kezelni és kéneznit nem is szükséges,
 mert a sima üveglapokon semmiféle betegsége-
 get okozó gomba nem üthet tanyát.

Az egériz a borból sem filtrálással sem
 derítéssel nem tüntethető el, ami pedig a leg-
 több borbetegségnek orvossága.

Ennek a bajnak a f- és alapos szel-
 lőtetés az orvossága. Mihelyt észreveszszük
 valamelyik boron az egérizt, f- jtsük tiszta ké-

nezett hordóba és pedig nyiltn, hogy a leve-
 gővel lehetőleg érintkezzék.

Hogy a levegővel való érintkezés minél
 alaposabb legyen, a csap végére szórórostát
 alkalmazunk, amilyen az öntözőkannákon van.
 Ha a lefejtéssel készen vagyunk, fejtőgéppel le-
 vegőt fajtassunk a bor közé. Ennek az eljárás-
 nak többszöri ismétlése a bajon segít. Az
 áterjesztés is célhoz vezet. Ha szűret táján
 jelentkezik a baj, a beteg bort friss törkölyre
 fejtjük és fűtött helyiségben áterjesztjük. Vagy
 musttal keverjük és úgy erjesztjük át. Más idő-
 szakban nemes erjesztőgombával eszközöljük az
 áterjesztést.

Ebben az esetben, ha a borban nem volna
 megfelelő, cukortartalom, ami az áterjesztés-
 hez megkívánatik, tiszta süvegcukrot teszünk
 a borba.

Határídők.

Budapest, aug. 25.

Buza áprilisra	10.92
Buza október	10.69
Tengeri	7.56
Rozs okt.	8.28
Zab ápr.	7.36
Káposzta, repce, aug.	

Hivatalos árfolyamok

budapesti áru- és értéktőzsdén 1904. aug. 25-én.

Osztrák hitel	685.50
Magyar hitel	749.50
Allmvasut	694.-
Rimamurányi	488.-
Magyar jelzálog	586.25
Salgótarjáni	
Wagon-kölcsön	

Értéktőzsde.

Budapest, aug. 25.

Magyar aranyjárdék 4%	119.10
Magyar koronajárdék	99.15
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4%	88.76
Magyar vasuti kölcsön ezüstben	
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	
Magyar földterhermentelési kötvény 4%	97.75
Italmérségi jog megváltási kötvény	98.50
Horváth szlavin földterhermentési kötvény	2.06
Magyar nyerevény-sorsjegy-kölcsön	161.50
Tiszaszabályozás és szegedi sorsjegy-kölcsön	.99
Osztrák járdék papirban	1.00
Osztrák járdék papirban	1.19
Osztrák járdék aranyban	.99
Osztrák korona járdék	1.58
Osztrák államsorsjegyek	160.7
Osztrák magyarban részvény	754.5
Magyar hitelbankrészvény	640.75
Osztrák hitelintézet részvény	680.75
Párisi vista	19.04
29 fra. kos arany (Napoleon'dor)	19.03
Németbirodalmi márka	117.17
Londoni vista	4.90
20 márkás arany	28.48

A szerkesztőért felelős:

Dr. VUCKICS GYULA.

FŐ-ÜZLET: Zöldfa-utca, a Zöldfa-kávéházzal szemben.

Szülők figyelmébe ajánljuk

fiuk és leánykák részére: kész fehérneműeket,
ugyszintén paplanok,

harisnyák s minden rőfös és női divatáruk nagy választékban.

FÉRFI-INGEK. Szolid és pontos kiszolgálás mellett.

Szabó Testvérek rőfös- és divatáruháza Nagyvárad, Zöldfa-utca,
— a »Zöldfa«-kávéházzal szemben és a »Zöldfa«-sörcsarnok mellett.

FIÓK-ÜZLET: Zöldfa-utca, a Zöldfa-sörcsarnok mellett.

FINOM KISZOLGÁLÁS.

SZOLID ÁRAK.

Hirdetések felvételnek
a legjutányosabb árban e lap
kiadóhivatalában.

Eladó gázmotor.

Egy jókarban levő, jelenleg is
működő 2 lóerejű

gázmotor

jutányos áron eladó.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

A Polgári Takarékpénztár Részvénytársaság Nagyváradon.

Részvénytőkéje teljesen befizetett félmillió kor.

Betéteket elfogad előnyös feltételek mellett könyvecskékre vagy folyószámlára.

Leszámítol magán- és üzleti-váltókat a legmérsékeltebb kamatláb alkalmazása mellett.

Előleget nyújt értékpapírokra zálogkölcsön vagy folyó számla alakjában.

Vesz és elad tőzsdén jegyzett értékpapírokat és bevált értékpapír szelvényeket és sorsolt értékeket.

Kézi zálogosztályában (Kossuth Lajos-utca 4 sz. földszint) pénz előleget nyújt arany és ezüst tárgyakra valamint mindennemű ingóságokra a törvény által megszabott kamat mellett

Rövid vagy hosszabb lejáratu közönséges vagy törlesztéses jelzálog

kölcsönöket nyújt

ház és földbirtokokra

esetleg drága kamatozása kölcsönöket konvertál 500 koronától kezdve 10—50 évi visszafizetésre a legolcsóbb kamat és tőketörlesztési hányad

881

mellett, gyors lebonyolítással.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

SZENT LÁSZLÓ KÖNYVNYOMDA

Nagyvárad, Apáczka-utca 3. szám

Művek

folyóiratok, hírlapok,
vonalzatok,
gazdasági nyomtatványok,
egyházi, községi
és egyéb
hivatalos nyomtatványok,
körlevelek,
levélborítékok.

Elvállal és készít:

izléses kivitelben
mindennemű

nyomdai munkákat
jutányos áruk mellett.

Vidéki rendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Levélfek,

számlák, falragaszok,
báli meghívók,
tánczrendek, étlapok,
naptárak,
palaczkfeliratok,
névjegyek,

gyászlapok
stb. a nyomdai szakba
vágó nyomtatványok
készítése.

A lat. és gör. szert. kath. egyházmegyei nyomtatványok

raktára.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

A
„Nagyvárad Hítelbank Részvénytársaság“
(Kossuth Lajos-utca 10. sz.)

házak és földbirtokokra 10—50 évi időtartamra a legolcsóbb kamatláb és a legelőnyösebb feltételek mellett

**törlesztéses
jelzálogkölcsonöket
nyujt,**

melyeket a legrövidebb idő alatt folyósít. Kölcsonkérő részről hiteles

telekkönyvi kivonat, kataszteri birtokiv és esetleg községi becsü-bizonyítvány mutatandó be. Drágább kamatozásu kölcsonöket bélyeg- és illetékmentesen convertál.

Elfogad betéteket könyvecskékre és folyó számlára:

6 hóig elhelyezett **5%-os** kamatot összeg után fizet.

Előnyös feltételek mellett leszámított váltókat.

Értékpapírok, ékszerek és terményekre előleget ad.

789

Az igazgatóság.

Magyar műbutorgyár

részvénytársaság.

Ezelőtt REISZ és PORJESZ.

Május elsejétől fogva

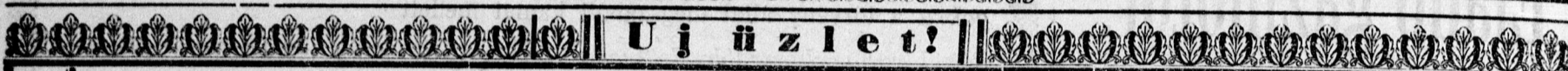
Szent László-tér, a holdas templom mellett.

Saját készítésű elegáns asztalos és kárpitos

BUTOROK

modern stylben, gazdag választékban, várban.

Szolid, szabott árak!

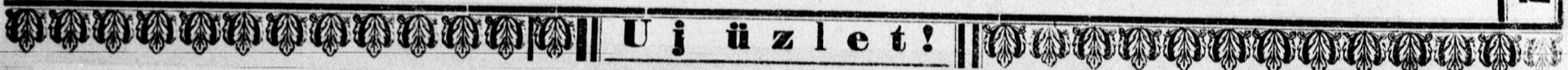

U j ü z l e t !

Szolid és pontos kiszolgálás!

A legdivatosabb francia delainek, batisztok, legjobb mosó kartonok, 140 cztm. széles fekete és tegethof lüsterek, napernyők, legolcsóbban csak **Kertész Sándornál** szerezhethők be, NAGYVÁRAD, Zöldfa-utca, (Heimann Lipót és Társa céggel szemben.)

Szolid és pontos kiszolgálás!

U j ü z l e t !

Előre haladt idény miatt

az összes nyári szép válogatott rőfös és női divat-árakat **nagyon olcsón elárusítjuk.**

Maradékok:

500 méter maradék voil finom . . . 19 kr.	500 méter maradék áttört batiszt 13 kr.
500 méter maradék francia batiszt 21 kr.	500 méter maradék atlasz szaten 22 kr.
500 méter maradék ruha vászon 25 kr.	5000 méter maradék hazai delin 28 kr.
5000 méter maradék francia delin 37 kr.	

Csipke maradékok 1 kr.-tól feljebb.

Kovács L. és Társánál

Nagyvárad, Zöldfa-utca elején.

Uj áru házunk Zöldfa-utca elején.

Uj áru házunk Zöldfa-utca elején.

